

महाराष्ट्र राज्य बातम्या

दांड पट्टा

- छत्रपती शिवाजी महाराज आणि इतर मराठा योद्ध्यांनी वापरलेला 'दांड पट्टा' किंवा गंटलेट तलवार, महाराष्ट्राचे राज्य शस्त्र म्हणून घोषित करण्यात आला आहे.
- शिवनेरी किल्ल्यावरील एका कार्यक्रमात मुख्यमंत्र्यांनी ही घोषणा केली.

दांड पट्टा बदल:

- 'दांड पट्टा' एक गॉन्टलेट आहे ज्यामध्ये हाताच्या पोरा आणि हाताच्या मागील बाजूस बसण्यासाठी डिझाइन केलेल्या हातमोजासारख्या धातूच्या विस्ताराला जोडलेले 90-सेंटीमीटर धारदार पाते समाविष्ट आहे.
- शतकानुशतके, 'दांड पट्टा' हे मराठा योद्ध्यांच्या शौर्य आणि युद्धाच्या परंपरेशी संबंधित एक पौराणिक शस्त्र बनले आहे.

नवी मुंबईसह सरसोले जेट्टीवर 'मॅनग्रोव्ह क्लीन-अप ड्राइव्ह'

- एन्व्हायर्नमेंट लाइफ फाऊंडेशन (ELF) ने नवी मुंबईसह सरसोले जेट्टीवर 'मॅनग्रोव्ह क्लीन-अप ड्राइव्ह' सुरू केली.
- ELF ने नवी मुंबई महानगरपालिका (NMMC) आणि वन विभाग यांच्या समन्वयाने नेरूळ ते पनवेल पर्यंत खारफुटीच्या आसपास जमा झालेला सुमारे 450 टन कचरा गोळा केला आहे.

खारफुटी बदल:

- खारफुटी ही अनोखी परिसंस्था आहेत जी किनारपट्टीच्या आंतरभरती झोनमध्ये वाढतात.
- खारफुटी ही खार-सहिष्णु वन परिसंस्था आहेत जी किनारपट्टी, नदीचे मुख आणि मुहाने आढळतात.
- ते उष्णकटिबंधीय आणि उपोष्णकटिबंधीय प्रदेशात प्रचलित आहेत.
- खारफुटीच्या झाडांनी त्यांच्या क्षारयुक्त वातावरणात विशेष मूळ प्रणालींसह अनुकूल केले आहे, जसे की प्रोप रूट्स किंवा न्यूमॅटोफोर्स, जे स्थिरीकरण आणि ऑक्सिजन घेण्यास मदत करतात.

भारतीय हवामान विभाग (IMD)

- भारतीय हवामानशास्त्र विभागाने (IMD) उष्णतेच्या लाटेचा इशारा जारी केला आहे.

- हा इशारा महाराष्ट्रातील आठ जिल्ह्यांसाठी आहे: मुंबई, ठाणे, रायगड, पालघर, नाशिक, जळगाव, धुळे आणि नंदुरबार.
- मालेगाव हे आतापर्यंत 43 अंश सेल्सिअस तापमानासह महाराष्ट्रातील सर्वात उष्ण क्षेत्र ठरले आहे.

भारतीय हवामान विभाग (IMD) बदल:

- IMD ची स्थापना 1875 मध्ये ब्रिटीश राजवटीत झाली आणि ती जगातील सर्वात जुनी हवामान संस्थांपैकी एक आहे.
- त्याचे प्राथमिक कार्य हवामानविषयक निरीक्षणे, हवामान अंदाज आणि भूकंपाचे अहवाल प्रदान करणे आहे. ही भारत सरकारच्या पृथ्वी विज्ञान मंत्रालयाची एजन्सी आहे.
- IMD चे मुख्यालय नवी दिल्ली, भारत येथे आहे.

प्राध्यापक शिरीष केदारे

- प्रोफेसर शिरीष केदारे यांची इंडियन इन्स्टिट्यूट ऑफ टेक्नॉलॉजी (IIT) मुंबईच्या संचालकपदी नियुक्ती करण्यात आली आहे.
- ते आयआयटी बॉम्बेच्या ऊर्जा विज्ञान आणि अभियांत्रिकी विभागातील इन्स्टिट्यूट चेअर प्रोफेसर आहेत.

मराठी फलक नसलेल्या दुकानांसाठी बीएमसी मालमत्ता कर दुप्पट करणार

- बृहन्मुंबई महानगरपालिका (BMC) 1 मे पासून लागू होणाऱ्या मराठी भाषेत फलक न लावलेल्या दुकाने आणि आस्थापनांचा मालमत्ता कर दुप्पट करण्याचा विचार करत आहे.
- देवनागरी लिपीचे पालन न करणाऱ्या प्रदीपन (ग्लो साइन) फलकांचा परवाना बीएमसी तात्काळ रद्द करेल.

पेंच व्याघ्र प्रकल्प (PTR)

- महाराष्ट्रातील पेंच व्याघ्र प्रकल्पाला (PTR) भेट देणाऱ्या पर्यटकांच्या संख्येत दुपटीने वाढ झाली आहे.
- कोविडपूर्व कालावधीत (2020-21) 41,000 वरून ते 2023-24 मध्ये 1 लाख अभ्यागतांवर दुप्पट झाले आहे. ही वाढ उद्यानाच्या रौप्यमहोत्सवी वर्षाच्या अनुषंगाने आहे.

पेंच व्याघ्र प्रकल्प (PTR) बदल:

- पेंच व्याघ्र प्रकल्प हे महाराष्ट्रातील सातपुडा पर्वतरांगांच्या दक्षिण भागात मध्य प्रदेशात पसरलेले आहे.
- हे एक मोठे क्षेत्र व्यापते आणि उष्णकटिबंधीय आर्द्र, कोरडे पानझडी जंगल आणि उष्णकटिबंधीय कोरडे पानझडी जंगल यांचे मिश्रण वैशिष्ट्यीकृत करते.
- पेंच टायगर रिझर्वला रुडयार्ड किपलिंगच्या "द जंगल बुक" या काल्पनिक कादंबरीची मांडणी म्हणून आंतरराष्ट्रीय कीर्ती मिळाली, ज्यात मोगलीच्या काल्पनिक साहसांचा समावेश आहे.

ज्योतिबाची चैत्र यात्रा

- ज्योतिबाची चैत्र यात्रा जी दरवर्षी कोल्हापुर, महाराष्ट्रात साजरी केली जाते.
- कोल्हापूर जिल्हाधिकाऱ्यांच्या उपस्थितीत सासन-काठ्यांच्या (मोठ्या सजवलेल्या बांबूच्या काठ्या) मिरवणुकीला सुरुवात झाली.

ज्योतिबाच्या चैत्र यात्रेबद्दल:

- मंदिराचे देवता, श्री ज्योतिबा किंवा केदारेश्वर हे ब्रह्मा, विष्णू आणि शिव यांचे अवतार मानले जातात.
- पौराणिक कथेनुसार, विष्णू, ब्रह्मा आणि शिव हे ज्योतिबा देवता म्हणून अवतार घेण्यासाठी एकत्र आले ज्याने शेवटी दुष्ट राक्षस रत्नासुराचा नाश केला.
- ज्योतिबाने देवी महालक्ष्मीला, कोल्हापूरची प्रमुख देवता, राक्षसांशी लढताना मदत केली.
- मूळ मंदिर नवजी साया यांनी बांधले होते आणि सध्याचे मंदिर राणोजी शिंदे यांनी 1730 मध्ये बांधले होते.

भारतातील पहिली लिक्विफाइड नॅचरल गॅस (LNG) चालणारी बस

- महाराष्ट्राने भारतातील पहिली लिक्विफाइड नॅचरल गॅस (एलएनजी) पॉवरवर चालणारी बस सुरू केली आहे.
- ही बस महाराष्ट्र राज्य मार्ग परिवहन महामंडळ (MSRTC) चालवणार आहे.

एलएनजीवर चालणाऱ्या बसबद्दल:

- MSRTC ची 5000 डिझेल वाहने टप्प्याटप्प्याने LNG पर्यायी इंधन वाहनांमध्ये रूपांतरित करण्याची योजना आहे.
- MSRTC ने बसेसचे LNG मध्ये रूपांतर करण्यासाठी मे किंग्स गॅस सोबत सामंजस्य करार केला आहे.

मुख्यमंत्री वयोश्री योजना

- महाराष्ट्र सरकारने ज्येष्ठ नागरिकांसाठी 'मुख्यमंत्री वयोश्री योजना' ही नवीन योजना आणली आहे.
- शारीरिक किंवा मानसिक अपंगत्व असलेल्या सुमारे 15 लाख ज्येष्ठ नागरिकांना या योजनेचा लाभ मिळणार आहे.

महत्त्वाचे मुद्दे:

- या योजनेतर्गत 65 वर्षांवरील पात्र नागरिकांना तीन हजार रुपयांची आर्थिक मदत मिळणार आहे.

महाराष्ट्रात डिजिटल प्रमाणपत्र उपक्रम

- प्रमाणपत्रे जारी करण्यासाठी ब्लॉकचेन तंत्रज्ञानाचा वापर करून महाराष्ट्र डिजिटलायझेशनच्या दिशेने महत्त्वपूर्ण पाऊल टाकत आहे.
- महाराष्ट्र राज्य कौशल्य विकास मंडळाने विद्यार्थ्यांना ब्लॉकचेन-आधारित प्रमाणपत्रे देण्याचा निर्णय घेतला आहे.
- आठ शैक्षणिक वर्षांच्या पदविकाधारकांना सुमारे 10 लाख डिजिटल प्रमाणपत्रे दिली जातील.

महत्त्वाचे मुद्दे:

- छेडछाड-प्रूफ डिजिटल दस्तऐवज जारी करण्यासाठी राज्य सरकारने ब्लॉकचेन स्टार्टअप झुपल आणि त्याच्या ब्लॉकचेन-आधारित अनुप्रयोग लेजीटिडॉक सोबत भागीदारी केली आहे.
- ही प्रणाली डिजिटल दस्तऐवज जारी करण्यात आणि सत्यापित करण्यात मदत करू शकते जे जगभरातून, काही सेकंदात सत्यापित केले जाऊ शकतात.
- झुपल ने महाराष्ट्र सरकारशी करार केला आणि वंचितांसाठी सरकारी लाभांवरील फसवे दावे थांबवण्यासाठी गडचिरोलीतील सुमारे 65,000 आदिवासींना ब्लॉकचेन "जात प्रमाणपत्रे" देणे सुरू केले.

महाराष्ट्र मॅन्ग्रोव्ह सेल

- महाराष्ट्र मॅन्ग्रोव्ह सेलने महाराष्ट्र रिमोट सेन्सिंग ॲप्लिकेशन सेंटर (MRSAC) ला राज्याच्या किनारपट्टीलगतच्या खारफुटीचे नवीन उपग्रह-आधारित सर्वेक्षण करण्यासाठी नियुक्त केले आहे.
- खारफुटीचा प्रसार आणि नाश समजून घेण्याचा उद्देश आहे.

महत्त्वाचे मुद्दे:

- हे सर्वेक्षण दोन वर्षांचे असेल आणि सात किनारी जिल्हांचा समावेश असेल:
 - सिंधुदुर्ग,

- रत्नागिरी,
- रायगड,
- ठाणे,
- मुंबई,
- मुंबई उपनगर, आणि
- पालघर.

महाराष्ट्र मॅन्ट्रोव्ह सेल बदल:

- महाराष्ट्र मॅन्ट्रोव्ह सेल हे खारफुटीचे संरक्षण, संवर्धन आणि व्यवस्थापन यासाठी महाराष्ट्र सरकारने स्थापन केलेले एक समर्पित युनिट आहे.
- मॅन्ट्रोव्ह सेल 5 जानेवारी 2012 रोजी तयार करण्यात आला.
- देशातील अशा प्रकारचे हे पहिलेच राज्यव्यापी युनिट आहे.
- या कक्षाचे प्रमुख वनसंरक्षक आहेत.

SVEEP (पद्धतशीर मतदारांचे शिक्षण आणि निवडणूक सहभाग)

- भारतातील महाराष्ट्रातील नाशिक जिल्ह्याने आगामी 2024 लोकसभा निवडणुकीत अंध मतदारांना पाठिंबा देण्यासाठी उपाययोजना लागू केल्या आहेत.
- जिल्हा निवडणूक कार्यालय आणि नाशिक जिल्हा SVEEP (सिस्टमॅटिक व्होटर्स एज्युकेशन अँड इलेक्टोरल पार्टिसिपेशन) समितीतर्फे मतदार जागृती रॅलीची मालिका आयोजित केली जात आहे.

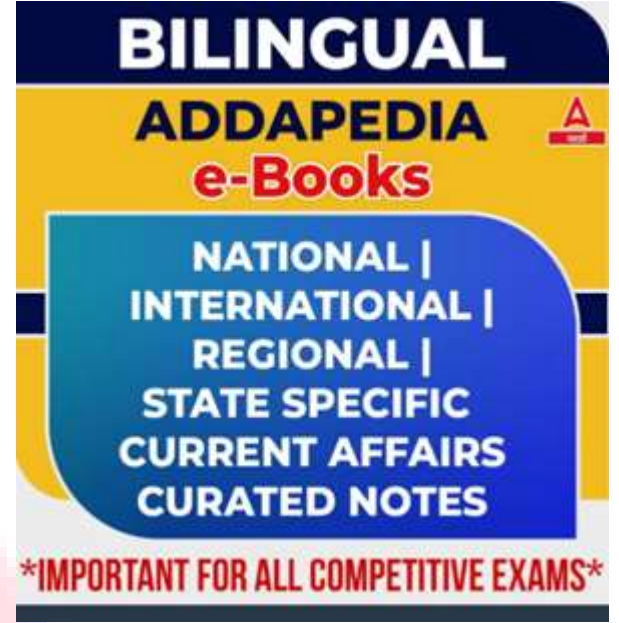
SVEEP बदल:

- SVEEP हा भारताच्या निवडणूक आयोगाने मतदार शिक्षण आणि सहभाग वाढविण्याच्या उद्देशाने डिझाइन केलेला कार्यक्रम आहे, ज्यायोगे सर्व पात्र नागरिकांना निवडणुकीदरम्यान मतदान करण्यासाठी सूचित केले जाईल आणि त्यांना प्रेरित केले जाईल.
- 2009 मध्ये भारतीय निवडणुकांमधील कमी मतदानाला सामोरे जाण्यासाठी आणि विविध लोकसंख्याशास्त्रातील निवडणुकीतील सहभागाच्या समस्यांना सामोरे जाण्यासाठी हे अधिकृतपणे सुरू करण्यात आले.

नॅशनल असोसिएशन फॉर द ब्लाइंड, इंडिया (NAB):

- मतदान प्रक्रिया अधिक सुलभ करण्यासाठी, नॅशनल असोसिएशन फॉर द ब्लाइंड, इंडिया (NAB) द्वारे ब्रेलमधील मतपत्रिका पुरवल्या जातील, ज्यामुळे अंध मतदारांना इलेक्ट्रॉनिक मतदान यंत्रांवर (EVM) सहजतेने मतदान करता येईल.

- स्पर्श ओळखण्यासाठी EVM वर ब्रेल क्रमांक देखील चिकटवले जातील.

बंगाल मॉनिटर लिझार्ड हेमिपेन्स आणि सॉफ्ट कोरल

- मुंबईत 781 बंगाल मॉनिटर लिझार्ड हेमिपेन्स आणि 19.6 किलो मऊ कोरल जप्त करण्यात आले.
- महसूल गुप्तचर संचालनालयाच्या (डीआरआय) मुंबई झोनल युनिटने ही जप्ती केली.

महत्त्वाचे मुद्दे:

- लुप्तप्राय बंगाल मॉनिटर सरडे गुजरात, महाराष्ट्र आणि राजस्थानमध्ये आढळतात.
- नर मॉनिटर सरड्याच्या पुनरुत्पादक अवयवाचा अवैधरित्या तस्करांकडून लकी चार्म/कामोत्तेजक म्हणून व्यापार केला जात असल्याचा संशय आहे.
- मत्स्यालय व्यापारात वापरण्यासाठी मऊ कोरलची तस्करी केली जाते आणि काही प्रजातींचा वापर पारंपारिक औषधांमध्ये आणि फार्मास्युटिकल संभाव्यतेसाठी संयुगे काढण्यासाठी केला जातो.

काश्मीरमध्ये जमीन खरेदी करणारे महाराष्ट्र हे पहिले भारतीय राज्य ठरले आहे

- जम्मू आणि काश्मीरच्या केंद्रशासित प्रदेशात पर्यटन सुविधा उभारण्यासाठी जमीन खरेदी करणारे महाराष्ट्र हे पहिले भारतीय राज्य बनणार आहे.

महत्त्वाचे मुद्दे:

- महाराष्ट्र भवन नावाची ही सुविधा मध्य काश्मीरच्या बडगाममध्ये बांधली जाणार आहे.
- खोऱ्यातील हे पहिलेच राज्य भवन असेल.
- कलम 370 रद्द करण्यापूर्वी केवळ जम्मू-काश्मीरमधील कायमस्वरूपी रहिवासीच पूर्वीच्या राज्यात जमीन खरेदी करू शकत होते. तथापि, सरकार उद्योगांना आणि बाहेरून आलेल्या लोकांना 99 वर्षांपर्यंत जमिनी भाड्याने देऊ शकते.

अहमदनगर झाले अहिल्या नगर, महाराष्ट्र मंत्रिमंडळाने नाव बदलाला मंजुरी दिली

- 18 व्या शतकातील राणी अहिल्याबाई होळकर यांच्या नावावरून अहमदनगर जिल्ह्याचे अहिल्या नगर असे नामकरण करण्याचा निर्णय महाराष्ट्र मंत्रिमंडळाने घेतला आहे.
- अहिल्याबाई होळकर यांच्या 298 व्या जयंतीदिनी महाराष्ट्राच्या मुख्यमंत्र्यांनी या शहराचे नामांतर करण्याचा प्रस्ताव पहिल्यांदा जाहीर केला होता.
- यापूर्वी महाराष्ट्र सरकारने औरंगाबाद आणि उस्मानाबादची नावे बदलून अनुक्रमे छत्रपती संभाजी नगर आणि धाराशिव केली होती.

महाराष्ट्रातील अकरा वारसा स्थळे त्यांच्या 'मस्ट सी मोन्युमेंट्स' यादीत आहेत

- भारतीय पुरातत्व सर्वेक्षण (ASI) ने महाराष्ट्रातील अकरा वारसा स्थळांचा त्यांच्या 'मस्ट सी मोन्युमेंट्स' यादीत समावेश केला आहे.

महाराष्ट्रातील 'मस्ट सी मोन्युमेंट्स' यादी

- 1) अजिंठा लेणी, छत्रपती संभाजीनगर
- 2) प्राचीन बौद्ध स्तूप, मनसर, नागपूर
- 3) बुद्ध लेणी, छत्रपती संभाजीनगर
- 4) छत्रपती शिवाजी महाराज टर्मिनस, मुंबई
- 5) देवगिरी (दौलताबाद) किल्ला, छत्रपती संभाजीनगर
- 6) एलिफंटा लेणी, मुंबई
- 7) वेरूळ लेणी, छत्रपती संभाजीनगर
- 8) लोणार, बुलढाणा येथील पंधरा मंदिरे
- 9) गाविलगड किल्ला, चिखलदरा, अमरावती
- 10) पांडव लेणी, नाशिक
- 11) बीबी का मकबरा, छत्रपती संभाजीनगर

महाराष्ट्रातील सर्वात मोठा सह-स्थित संकरित उपक्रम

- महिंद्राची महाराष्ट्रात 150 मेगावॉटच्या संकरित सौर आणि पवन ऊर्जा प्रकल्पात ₹1,200 कोटींची गुंतवणूक करण्याची योजना आहे.

- या प्रकल्पाचे उद्दिष्ट 460 दशलक्ष kWh स्वच्छ ऊर्जा निर्माण करण्याचे आहे.
- हा उपक्रम महिंद्रा सस्टेनचा हायब्रीड अक्षय ऊर्जा क्षेत्रात प्रवेश करत आहे.
- प्रकल्पाचा फोकस 4,20,000 टन CO2 उत्सर्जन कमी करण्यावर आहे.
- हा प्रकल्प महाराष्ट्रातील सर्वात मोठ्या सह-स्थित संकरित उपक्रमांपैकी एक ठरणार आहे.

8 मुंबई रेल्वे स्थानकांचे नामकरण

- महाराष्ट्र मंत्रिमंडळाने मुंबईतील 8 रेल्वे स्थानकांच्या नामांतराला मंजुरी दिली आहे.
 - करी रोडचे नाव बदलून लालबाग करण्यात आले आहे.
 - सँडहर्स्ट रोडचे नाव बदलून डोंगरी असे करण्यात आले आहे.
 - मरीन लाईन्सचे मुंबादेवी असे नामकरण करण्यात आले आहे.
 - कॉटन ग्रीनचे नाव बदलून काळाचौकी असे करण्यात आले आहे.
 - चर्नी रोडचे नाव बदलून गिरगाव असे करण्यात आले आहे.
 - डॉकयार्ड रोडचे नाव बदलून माझगाव असे करण्यात आले आहे.
 - किंग सर्कलचे नाव बदलून तीर्थकर पार्श्वनाथ करण्यात आले आहे.
- मुंबई सेंट्रल स्टेशनचे नाव बदलून नाना जगन्नाथ शंकरशेठ स्टेशन ठेवण्याचा निर्णयही मंत्रिमंडळाने घेतला आहे.
- याबाबतचा प्रस्ताव रेल्वे मंत्रालयाकडे पाठवण्यात आला आहे.

पॉड टॅक्सी प्रकल्प

- मुंबई महानगर प्रदेश विकास प्राधिकरणाने मुंबईतील वांद्रे कुर्ला कॉम्प्लेक्स (BKC) मध्ये पॉड टॅक्सी प्रकल्पाला मंजुरी दिली आहे.
- मुख्यमंत्र्यांच्या अध्यक्षतेखाली मंजुरी देण्यात आली.
- पर्सनल रॅपिड ट्रान्झिट (PRT) प्रणालीसह हजारो लोकांसाठी प्रवास सुलभ करणे हा प्रकल्पाचा उद्देश आहे.
- BKC, कुर्ला आणि वांद्रे स्थानकांना जोडणारा हा मार्ग 38 स्थानकांसह 8.8 किमीचा आहे.
- हा प्रकल्प सार्वजनिक-खाजगी भागीदारी (PPP) मॉडेलचे अनुसरण करतो.

रश्मी शुक्ला

- रश्मी शुक्ला या महाराष्ट्राच्या पहिल्या महिला पोलीस महासंचालक (DGP) आहेत.
- त्या एक वरिष्ठ भारतीय पोलीस सेवा (IPS) अधिकारी आहे.
- त्यांनी यापूर्वी सशस्त्र सीमा बल (SSB) चे महासंचालक म्हणून मध्यवर्ती भूमिका बजावल्या आहेत.
- त्यांनी केंद्रीय राखीव पोलीस दलाचे (CRPF) अतिरिक्त महासंचालक म्हणूनही काम केले आहे.
- तिला जून 2024 मधील सुरुवातीच्या निवृत्ती तारखेपासून 3 जानेवारी 2026 पर्यंत मुदतवाढ देण्यात आली आहे.
- डीजीपी नियुक्तीसाठी किमान 2 वर्षांचा कालावधी सुनिश्चित करण्यासाठी सर्वोच्च न्यायालयाच्या निर्णयांचा हवाला देऊन कायदेशीर मत मागवण्यात आले.

विचार करा:

- जाणून घ्या प्रकाश सिंग प्रकरणाबद्दल

वेरूळ अजिंठा आंतरराष्ट्रीय महोत्सव 2024

- वेरूळ अजिंठा आंतरराष्ट्रीय महोत्सव 2024 हा 3 दिवसांचा महत्वाचा कार्यक्रम आहे.
- या महोत्सवाचे आयोजन जिल्हाधिकारी-छत्रपती संभाजी नगर, पर्यटन संचालनालय, महाराष्ट्र शासन यांच्या संयुक्त विद्यमाने केले जाते.
- हा कार्यक्रम प्रदेशातील कला, वास्तुकला आणि संस्कृतीचा उत्सव साजरा करतो.
- युनेस्को जागतिक वारसा स्थळे म्हणून ओळखल्या गेलेल्या प्रतिष्ठित वेरूळ आणि अजिंठा लेण्यांवर या उत्सवाचे विशेष लक्ष केंद्रित केले आहे.
- या सांस्कृतिक खुणांच्या उत्सवातून स्थानिक पर्यटनाला चालना देण्याचा या महोत्सवाचा उद्देश आहे.

भारतातील पहिले डार्क स्काय पार्क

- महाराष्ट्रातील पेंच व्याघ्र प्रकल्पाने भारतातील पहिले डार्क स्काय पार्क बनून इतिहास रचला आहे.
- आशिया खंडात पाचवे स्थान पटकावले आहे.
- इंटरनॅशनल युनियन फॉर कॉन्झर्व्हेशन ऑफ नेचर रात्रीच्या आकाशाला एक महत्त्वपूर्ण नैसर्गिक, सांस्कृतिक आणि ऐतिहासिक संसाधन म्हणून ओळखते.
- 'डार्क स्काय पार्क'च्या स्थापनेला आंतरराष्ट्रीय खगोलशास्त्रीय संघाने सक्रियपणे प्रोत्साहन दिले आहे.

भारतातील परदेशी मतदार

- परदेशातील मतदारांच्या बाबतीत महाराष्ट्र दुसऱ्या क्रमांकावर आहे.
 - मात्र, या बाबतीत केरळ महाराष्ट्रासह इतर सर्व राज्यांच्या तुलनेत खूप पुढे आहे.
- महत्त्वाचे मुद्दे:
- अनिवासी भारतीय (NRI) आणि भारतीय नागरिकांना मतदानाचा अधिकार 2010 पूर्वीच्या दुरुस्तीद्वारे प्रदान करण्यात आला होता.
 - परदेशातील मतदार त्यांच्या पासपोर्टमध्ये नमूद केलेल्या भारतीय निवासी पत्त्याशी जुळणाऱ्या मतदारसंघात नावनोंदणी करू शकतात.
 - त्यांच्या परदेशातील निवासी पत्त्यातील कोणतेही बदल, रोजगार किंवा शिक्षणातील बदलांसह, निवडणूक नोंदणी अधिकारी (ERO) कडे अद्यतनित करणे आवश्यक आहे.

आटपाडी संवर्धन राखीव

- माईनी संवर्धन क्षेत्राला माळढोक पक्षी अभयारण्याशी जोडणारे नवीन अभयारण्य स्थापन करण्यात आले आहे.
- लांडगे, हरीण, कोल्हे आणि सिव्हेट यासह विविध वन्यजीव प्रजातींच्या अधिवासाचे रक्षण करण्यासाठी आटपाडी संवर्धन राखीव केंद्राची स्थापना करण्यात आली आहे.
- सांगली जिल्ह्यातील आटपाडी भागात राखीव जागा आहे.

बीपी टेक्निकल सोल्युशन्स इंडिया

- ब्रिटिश पेट्रोलियम (BP) ने बीपी टेक्निकल सोल्युशन्स इंडिया (BP TSI) ची पुणे, महाराष्ट्र येथे स्थापना करण्याची घोषणा केली आहे.
- BP च्या जागतिक तांत्रिक आणि अभियांत्रिकी क्षमता वाढवणे हा या उपक्रमाचा उद्देश आहे.
- बीपी-मालकीचे केंद्र हायड्रोकार्बन आणि नवीन ऊर्जा व्यवसाय या दोन्हीसाठी जगभरातील उच्च-गुणवत्तेच्या सेवा प्रदान करेल.
- हे केंद्र Q2 2024 मध्ये उघडण्याची अपेक्षा आहे.
- मोल्थामा क्रोमा यांची बीपी टेक्निकल सोल्युशन्स इंडियाच्या प्रमुखपदी नियुक्ती करण्यात आली आहे.

प्रकाश प्रदूषण

- नवी मुंबईत नुकत्याच झालेल्या फ्लेमिंगोच्या मृत्यूमुळे पर्यावरणवादी आणि स्थानिक अधिकाऱ्यांमध्ये चिंता वाढली आहे.
- या मृत्यूमागे प्रकाश प्रदूषण हे एक कारण असल्याचा संशय आहे.

महत्त्वाचे मुद्दे:

- जलकुंभाच्या सभोवतालच्या तेजस्वी पथदिव्यांनी नेरुळमधील डीपीएस तलावात किंवा बाहेर उडणाऱ्या तरुण फ्लेमिंगोला अंध केले असते.

प्रकाश प्रदूषण बद्दल:

- प्रकाश प्रदूषण म्हणजे वातावरणात अवांछित, अयोग्य किंवा जास्त कृत्रिम प्रकाशाची उपस्थिती. यामध्ये विविध प्रकारच्या प्रकाश उत्सर्जनांचा समावेश आहे जसे की चकाकी, स्कायग्लो, प्रकाश अतिक्रमण.
- अनेक वन्यजीव प्रजाती भ्रमण, चारा आणि पुनरुत्पादनासाठी नैसर्गिक प्रकाशाच्या नमुन्यांवर अवलंबून असतात. प्रकाश प्रदूषण या नमुन्यांमध्ये व्यत्यय आणू शकते, ज्यामुळे स्थलांतर आणि प्रजनन यांसारख्या वर्तनांवर परिणाम होतो.

महाराष्ट्र गोसेवा आयोग विधेयक

- महाराष्ट्र गोसेवा आयोग विधेयक विधानसभेत मांडण्यात आले.
- राज्याच्या अर्थसंकल्पात उपमुख्यमंत्री देवेंद्र फडणवीस यांनी या विधेयकाची घोषणा केली होती.

महत्त्वाचे मुद्दे:

- देशी गायींच्या जातींना प्रोत्साहन देणे आणि त्यांचे संरक्षण करणे हे या विधेयकाचे उद्दिष्ट आहे.
- आयोगाची रचना: महाराष्ट्र गोसेवा आयोग ही 25 सदस्यीय संस्था असेल. यामध्ये पशुसंवर्धन आणि इतर सरकारी विभागांचे सदस्य तसेच विविध विद्यापीठे आणि स्वयंसेवी संस्थांचे सदस्य असतील.
- आयोगाच्या जबाबदाऱ्या: देशी गायी, बैल, बैल आणि वासरांच्या रक्षणासाठी आयोग जबाबदार असेल. हे देशी गायींच्या संगोपन आणि प्रजननाला प्रोत्साहन देईल आणि गो-आश्रयस्थानांची नोंदणी आणि संपूर्ण देखरेख हाताळेल.

दिव्यांगांसाठी विभाग स्थापन करणारे महाराष्ट्र हे पहिले राज्य

- महाराष्ट्र राज्य सरकारने नुकतीच दिव्यांग (वेगळ्या दिव्यांग) साठी स्वतंत्र सरकारी विभाग स्थापन करण्यास मान्यता दिली आहे.
- दिव्यांग व्यक्तींच्या आंतरराष्ट्रीय दिनानिमित्त ही घोषणा करण्यात आली.

महत्त्वाचे मुद्दे:

- दिव्यांगांसाठी स्वतंत्र विभाग स्थापन करणारे महाराष्ट्र हे भारतातील पहिले राज्य आहे.
- या विभागाची स्थापना राज्यातील शारीरिक आणि मानसिकदृष्ट्या अपंग व्यक्तींना शैक्षणिक आणि व्यावसायिक दृष्ट्या सेवा देण्यासाठी करण्यात आली आहे.
- विभाग दिव्यांगांचे कल्याण सुनिश्चित करण्याचा आणि त्यांना लक्ष्य करणाऱ्या विविध सरकारी योजनांची प्रभावीपणे अंमलबजावणी करण्याचा प्रयत्न करतो.

इलेक्ट्रॉनिक मॅन्युफॅक्चरिंग क्लस्टर (EMC)

- केंद्रीय इलेक्ट्रॉनिक्स आणि आयटी मंत्रालयाने अलीकडेच पुणे येथे ग्रीनफिल्ड इलेक्ट्रॉनिक मॅन्युफॅक्चरिंग क्लस्टर (EMC) ला मान्यता दिली.

महत्त्वाचे मुद्दे:

- इलेक्ट्रॉनिक मॅन्युफॅक्चरिंग क्लस्टर (EMC) हा एक मॅन्युफॅक्चरिंग क्लस्टर आहे ज्याची रचना मोबाइल फोन, केबल्स इत्यादी इलेक्ट्रॉनिक उत्पादनांच्या निर्मितीसाठी आवश्यक सुविधा आणि सुविधा प्रदान करण्यासाठी केली जाते.
- महाराष्ट्रातील पहिला ग्रीनफिल्ड EMC प्रकल्प पुण्याजवळील रांजणगाव येथे उभारला जाणार आहे.
- महाराष्ट्राची राज्य औद्योगिक संस्था आणि महाराष्ट्र औद्योगिक विकास महामंडळ (MIDC) यांना केंद्र सरकारची मान्यता देण्यात आली.

दहीहंडी

- दहीहंडीला महाराष्ट्रात खेळाचा दर्जा देण्यात आला असून तो साहसी खेळाचा प्रकार मानला जाईल.
- दहीहंडीत सहभागी होणाऱ्या गोविंदांना सरकारी नोकऱ्यांमध्ये 5 टक्के आरक्षणासह सरकारी योजनांचा लाभ मिळणार आहे.
- गोविंदांना विमा संरक्षण दिले जाईल. दहीहंडी दरम्यान अपघात झाल्यास:

- गोविंदाचा मृत्यू झाल्यास संबंधित गोविंदाच्या कुटुंबीयांना 10 लाख रुपये मदत म्हणून देण्यात येणार आहे.
- एखाद्या गोविंदाला दोन्ही डोळे, दोन्ही पाय, दोन्ही हात किंवा शरीराचे कोणतेही दोन महत्त्वाचे अवयव गमावण्यासारखी गंभीर दुखापत झाल्यास, राज्य सरकारकडून मदत म्हणून 7.5 लाख रुपये दिले जातील.
- अपघातात गोविंदाचा हात, पाय किंवा शरीराचा कोणताही भाग निकामी झाल्यास मदत म्हणून 5 लाख रुपये दिले जातील.

Adda247

Maharashtra ka mahapack

**Live classes, Test series
Recorded videos, E-books**

MPSC (राज्यसेवा) MPSC (संयुक्त) महाराष्ट्र पोलीस
तलाठी, वनरक्षक, कृषी विभाग महानगर पालिका नगर
परिषद, जिल्हा परिषद, SSC & ALL OTHER STATE
EXAM